

16. Årsberetning for Det Erhvervsøkonomiske Censorformandskab for Bachelor-, Kandidat- og Masteruddannelserne for perioden fra den 1. april 2009 til den 31. marts 2010

(inkl. behandling af eksamens- og censor-bekendtgørelse med ikrafttræden 1. juli)

Formandskabets sammensætning i beretningsåret:

Censorformand:

Direktør Mads Bjerre, HD, (tillige kontaktcensor til CBS og AU-HIH)
Classensgade 57, 2tv, 2100 København Ø.
e-mail: bjerre@eoec.dk

Censornæstformænd / kontaktcensorer til universiteterne:

Statsaut. revisor Flemming Adamsen (kontaktcensor til ASB-AU)
Hybenrosevej 3,
8541 Skødstrup.
e-mail: lenadam@post10.tele.dk

Direktør, cand.oecon. Poul Due (kontaktcensor til AAU)
Holmgårdsvej 70,
9740 Jerslev J.
e-mail: poul.due@stiholt.dk

Lektor, cand.oecon. Erik Strøjer Madsen (kontaktcensor til SDU)
Porsvej 4,
8220 Brabrand.
e-mail: ema@asb.dk

Adm. dir. Lars Rohde (kontaktcensor til RUC)
Esplanaden 46,
1263 København K.
e-mail: lr@atp.dk

Censorkorpset

Ved starten af beskikkelsesperioden fra den 1. april 2010 til den 31. marts 2014 var der 874 censorer i censorkorpset for de erhvervsøkonomiske bachelor-, kandidat- og master-uddannelser, heraf 97 nybeskikkede. Antallet af aftagercensorer udgør 77%. Som følge af rotationskravet er der ved udløbet af den forudgående beskikkelsesperiode afbeskikket 25% af censorkorpset.

Efterfølgende er der pr. 5. august 2010 beskikket yderligere 26 censorer til korpset.

I forbindelse med starten på den nye beskikkelsesperiode er afholdt valg af censorformandskaber, der medførte udskiftninger som følger:

René la Cour Sell har overtaget posten som formand for censorformandskabet efter **Mads Bjerre**, der fortsætter som censornæstformand/kontaktcensor for CBS og AU-HIH.

René la Cour Sell er født i 1962 - er cand.scient.soc. og HA med speciale i Public Relations fra RUC i Roskilde og har siden haft underdirektørstillinger i GiroBank, BG Bank og Danske Bank samt været direktør for Rådet for Større Færdselssikkerhed, og er nu direktør for Danmarks Naturfredningsforening. Har været censor siden 1998.

Adresseinformation:

Direktør René la Cour Sell

Mortenstrupvej 69, Atterup, 4174 Jystrup

e-mail: rlcs@eoec.dk

Annette Bang Andersen har overtaget posten som censornæstformand / kontaktcensor til RUC efter **Lars Rohde**.

Annette Bang Andersen er født i 1959 - er cand.merc. med speciale i organisation og ledelse fra Aalborg Universitet og EMBA fra SIMI - København, og har siden været ansat i lederstillinger i private og offentlige virksomheder over hele landet, og er nu planlægningschef i Region Midtjylland, Viborg. Har været censor siden 1994.

Adresseinformation:

Planlægningschef Annette Bang Andersen

Sankelmarksvej 35, 8600 Silkeborg.

e-mail: Annette.B.Andersen@ps.rm.dk

På øvrige poster var der genvalg jfr. ovenstående.

Censorformandskabets aktiviteter

Der har været afholdt plenummøder i formandskaberne i beretningsåret den 20. august 2009 på ASB – Handelshøjskolen i Aarhus.

den 21. september 2009 på CBS – Handelshøjskolen i København.

den 11. januar 2010 på ASB – Handelshøjskolen, Aarhus Universitet.

Tilbagemeldinger fra censorerne

Der bør arbejdes mere intensivt med operationalisering af problemformulering med henblik på at skabe en gennemgående reference til opgaveprocessernes spørgsmål, svar og de deraf afledte handlinger.

Der bør arbejdes med en sproglig operationalisering, der ikke kun omfatter regulære stavefejl, men i langt højere grad arbejder med krav om sproglig klarhed, tilgængelighed og forståelighed. Hertil hører også integration af grafer og illustrationer til fremme af forståeligheden.

De bachelorstuderendes sproglige færdigheder m.h.t. opgaveskrivning kan udvikles betydeligt, herunder bl.a. problemformuleringerne, der ofte er alt for brede med problematiske variabel-sammenhænge, hvorved de ofte virker uhensigtsmæssige som styringsgrundlag for projektet. De studerende glemmer ofte at sammenholde problemformulering med konklusion.

Anvendelsen af engelsk i prøvesituationen samt udenlandske studerendes sproglige basisfærdigheder vanskeliggør censors bedømmelse. En enkelt censor har direkte udtrykt, at udenlandske studerende består, hvor danske studerende ikke ville bestå og beder om klarhed for, hvorledes niveauet mellem danske og udenlandske studerende skal differentieres. Endvidere har en klagesag vist, at eksamen gennemføres på dansk selvom eksamenssproget beskrives som værende engelsk.

Det er væsentligt at indskærpe, at prøverne gennemføres ensartet for alle studerende på samme uddannelse og gennemføres på samme niveau, uanset nationalitet, ligesom det skal sikres, at prøvesituationen er præsenteret og klarlagt for de studerende.

De studerendes mulighed for at kombinere forskellige studieretninger må ikke begrænse muligheden for at eksaminere i pensum for det fag / den studieretning, hvori prøven afholdes.

I forbindelse med karaktergivning, og specielt ved eksamener med et begrænset antal ECTS points, vil det være relevant at lade kommentarerne i forbindelse med karaktergivningen være en del af den fremadrettede læringsproces.

Det vil have stor værdi, hvis der kunne etableres en fast norm for en fælles mundtlig tilbagemelding til grupperne vedrørende eksempelvis den skriftlige opgaves styrker og svagheder. Det ville øge de studerendes udbytte af projektet ganske væsentligt, og de efterfølgende fag ville kunne profitere af det også.

Specifikke projekter, eksempelvis med CSR-emner, kan stille krav om objektivitet og analysekraft, som kun i begrænset omfang er til stede på bachelor niveauet. Problematikkerne forstærkes når de involverede virksomheder ikke engagerer sig tilstrækkeligt i de studerendes projekter, som dermed kommer til at savne relevante informationer.

Tilsvarende begrænsninger gør sig gældende i forbindelse med eksempelvis kulturanalyse, som indeholder ret komplicerede vurderingselementer, og hvor det er væsentligt at arbejde med organisationens omverden.

Bachelor niveauets projekter er generelt præget af begrænset kritisk holdning i forhold til virksomheder, ejere og opdragsgivere, ligesom der er tendens til ikke at inddrage og behandle case informationer i opgavebehandlingen. Der efterlyses kritisk holdning i forbindelse med anvendelse af informationer fra samlinger af tidligere rapporter på specifikke fagområder.

Det vurderes at der i for begrænset omfang fokuseres på læring i anvendelse af teori i praksis. Resultatet bliver rapporter, der fokuserer på beskrivelser af teorier, ofte

afgrænset til et begrænset antal teoretikere og med begrænset bredde i teori-anvendelsen. Der foreslås generelt en kritisk vurdering og udvidelse af faglitteraturen. I forbindelse med beskrivelse og gennemgang af praksis efterlyses tilsvarende en større bredde hvor der ikke kun fokuseres på tilknytning til specifikke teorier. Virkeligheden indeholder eksempelvis tværgående forhold omkring samarbejde og relationsopbygning, der udgør værdifulde elementer i forhold til de snævre teoretiske kerneproblematikker.

Der er udtrykt usikkerhed vedr. bachelorernes fremtidige anvendelse af teori og metode med opfordring til, at indlæringen af teorianvendelse vurderes kritisk. Problematikken understreges af, at de studerende ofte har vanskeligt ved i eksamenssituationen at forholde sig til de anvendte sproglige formuleringer i rapporterne.

Beskrivelsen af overgangen fra teori til empiri volder ofte overraskende problemer. Det er således vigtigt løbende at understrege disse problematikker så de studerende sættes i stand til at reflektere over dette i eksamenssituationen.

Der er meget få af grupperne der mundtligt eller skriftligt kan redegøre for de centrale metodebegreber såsom repræsentativitet, generaliserbarhed, validitet og reliabilitet. Dette afspejler sig specielt i bearbejdningen af kvalitative kontra kvantitative data.

Der spores en tendens til, at eksaminatorer anvender for få spørgsmål, henholdsvis bevæger sig inden for snævre dele af pensum. Samspillet med censor bør i eksamenssituationen ikke udvikle sig til at eksaminationen overlades til censor.

I forbindelse med gruppeeksamen spores en tendens til, at det er en fordel at blive eksamineret som gruppemedlem nr. 3 og 4. Dette kunne undgås ved at de foran eksaminerede ikke kommer i kontakt med de efterfølgende, alternativt at man indskrænker gruppestørrelserne. Der bør således oprettes en kontrolordning så gruppens medlemmer ikke kan tale sammen før alle har forsvaret opgaven.

I forbindelse med censur på parallelle fagområder på CBS, AAU og ASB-AU fremstår rapporter og kompetencer, herunder balancerne mellem teori og praksis, som det absolut mest helstøbte på ASB-AU. Derudover er det markeret, at administrationen på ASB-AU generelt er velkørende. Korrekt eksamensadministration omfatter bl.a. også informationer til de studerende i forbindelse med eksamensstart

Manglende fag- og målbeskrivelser, pensumlister og karaktervægtning information skaber i en hvis udstrækning fortsat et usikkert vurderingsgrundlag. Der er fortsat usikkerhed vedr. fremsendelse af hhv. adgang til disse informationer via websites.

Der udtrykkes generelt manglende tid til opgavegennemgang og eksamination, ligesom visse opgaver antager for omfattende volumen.

Ovenstående er udtrykt fra de løbende individuelle censorberetninger, samt fra den tværgående censur, hvortil censorformandskaberne har udpeget 50 censorer engageret i 113 eksamensaktiviteter omfattende HA / Bachelorprojekter og cand.merc. / Kandidat hovedopgaver.

Censorformandskabet har i beretningsåret reageret på følgende høringer:

Akkrediteringsbekendtgørelsen

Kommentarer til bekendtgørelsesforslaget: Censorformandskaberne har flere gange i såvel årsrapporter som i et brev af 8. marts 2006 til Minister for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Helge Sander påpeget, at censorerne i de landsdækkende censorkorps med deres regelmæssige deltagelse i eksaminerne på universiteterne får et tæt og nuanceret indtryk af, hvordan uddannelserne udvikler sig. Med udgangspunkt i, at en meget stor del af censorkorpsene er aftagercensorer, forekommer det censorformandskaberne logisk og hensigtsmæssigt, at de også fremover medvirker ved vurderingen af uddannelsernes kvalitet og relevans.

Ovennævnte synspunkter fastholdes af censorformandskaberne. Og vore erfaringer fra censorers deltagelse i konkrete akkrediteringsprocesser bestyrker vor opfattelse af, at Akkrediteringsinstitutionen skal være forpligtet til at benytte eksterne censorer med aftagerbaggrund til vurdering af såvel nye uddannelser som i den løbende kontrol af godkendte uddannelser. Kombinationen af censorvirksomhed og aftagerbaggrund er væsentlige forudsætninger for udvikling af såvel nye som eksisterende uddannelser.

Universitetsloven

Kommentarer til høringsbrevets formuleringer vedr. karakterfastsættelse i forbindelse med klager: Vi kan tilslutte os udformningen af regelsættet vedrørende de studerendes klage over faglige bedømmelser, som indebærer, at den studerendes karakterer kan sættes både op og ned, hvorved regelsættet bringes i overensstemmelse med det øvrige uddannelsesområde.

Derudover er kommenteret: Vi tillader os endvidere at forudsætte, at alle uddannelser eller dele af uddannelser, der gennemføres på danske universiteter følger de regler som er fastsat i eksamensbekendtgørelsen, herunder reglen om at mindst 1/3 af en uddannelse skal dokumenteres ved eksterne prøver, og at karakterer gives efter 7-trins skalaen.

Eksamens- og censorbekendtgørelsen (høring pr. 12. maj / ikrafttræden pr. 1. juli)

Reglerne om eksamen og censur er fremover samlet i én bekendtgørelse, som hermed indeholder to afsnit, nemlig afsnit I om eksamen der som udgangspunkt retter sig mod de studerende og universitetet, samt reglerne i afsnit II om censur, der som udgangspunkt retter sig mod censorerne og universitetet. Hidtil har censuren på universitetsområdet været underlagt Undervisningsministeriets censorbekendtgørelse, der udelukkende har været holdt aktiveret af hensyn til reguleringen af VTU områdets censorforhold. Det er således ikke længere tilfældet.

I afsnittet om eksamen er det som noget nyt specificeret, at klage over bedømmelse af skriftlige opgaver kan resultere i en lavere karakter, forudsat klageren accepterer tilbud om ombedømmelse.

Vore kommentarer hertil har været: Bestemmelsen om, at den studerendes accept af tilbuddet om ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter, kan varmt anbefales.

Endvidere lægges der i afsnittet om eksamen op til ændringer i klageproceduren, der som noget nyt sker i overensstemmelse med de forvaltningsretlige regler, som bl.a. indebærer at bedømmerne skal træffe deres afgørelse på basis af alle sagens akter, herunder opgaven, besvarelsen, klagen, de oprindelige bedømmeres udtalelser med klagers bemærkninger hertil samt universitetets afgørelse.

Vore kommentarer hertil har været: Bestemmelsen om at ombedømmerne skal have tilstillet andet end eksaminationsgrundlaget og en eventuel skriftlig besvarelse/opgave, herunder tidligere bedømmeres udtalelser og bemærkninger er ikke acceptabel. Det vil ændre hele bedømmelsesgrundlaget og stille meget høje krav til bedømmeres evne til uvildighed. Endvidere er bestemmelsen næppe i overensstemmelse med karakterbekendtgørelsens bestemmelse om grundlaget for en bedømmelse.

Herudover er der bl.a. kommenteret specifikt vedrørende håndteringen af snyd, specielt i lyset af den intensiverede udvikling på IT området som følger: Vi opfordrer til, at der udvikles en landsdækkende koordineret indsats med fælles regler for håndtering af snyd. Det er et nationalt, ikke et lokalt problem på det enkelte universitet. Dertil kommer, at der kan konstateres forskellige sanktionsregler, ligesom man også kan fortsætte studierne på et andet universitet i en eventuel karenperiode for derefter at få merit på egen uddannelse. Begge forhold betyder, at retssikkerheden er sat helt over styr.

I tillæg hertil er kommenteret som følger: Den bedste måde at kontrollere, om den studerende selv er forfatter til det skrevne, er ved en efterfølgende mundtlig eksamen på grundlag af det skriftlige bidrag. Vi skal derfor bede om, at der kommer en eksplicit bestemmelse om, at ved ethvert afgangsprøve, såvel bachelor, kandidat som master, SKAL der ske mundtligt forsvar af projektet.

Spørgsmål vedr. uretmæssig hjælp samt snyd vil kunne løses ved en bestemmelse i bekendtgørelsen om, at den studerende ved aflevering underskriver en tro og love erklæring om, at alle formelle krav er opfyldt, ligesom citater har rette henvisninger og at den studerende selv har forfattet teksten. Hvis det efterfølgende konstateres, at dette ikke er tilfældet, kan bedømmelsen afvises under henvisning til snyd. Hvis der er mistanke om snyd, skal eksamen udsættes, indtil universitetet har bestemt sig i sagen.

Afsnittet om Censur tager i vidt omfang højde for indholdet i 2008-rapporten "Censurinstitutionen under forandring" samt høringssvarene hertil hvori bl.a. understregedes nødvendigheden af landsdækkende censoraktiviteter, ligesom censorinstitutionens virke generelt blev understøttet af interesseorganisationerne.

Akkrediteringsinstitutionen ACE Denmark

I forbindelse med deltagelse i ACE – Dialogforum i december 2009 er kommenteret: I tillæg til den etablerede fokus på uddannelserne, deres struktur og opbygning ud fra et produktionsperspektiv jfr. kvalifikationsrammen, bør der arbejdes med den enkelte studerendes kvalifikationer ud fra et produktperspektiv.

Hermed bringes aftagerperspektivet og den enkelte studerendes kvalifikationer og kompetencer i fokus. Tværfagligheden bør videreføres fra udgangspunktet i handels- højskolesektorens enkelte uddannelseslinjer og kombinationsuddannelser til at omfatte størst mulig bredde. Der er konstateret manglende fokus på udgående kvalitetssikring og prøvning.

I forbindelse med etablering af akkrediteringspaneler er modtaget henvendelse fra ACE Denmark med henblik på at opfordre censorformandskaber og censorer om at deltage i opgaver i løbet af 2010. Opfordringen er generelt og fortsat gældende, hvorfor alle censorer opfordres til løbende at deltage i arbejdet.

Censorformandens møde med Videnskabsministeriet den 9. december 2009

Formålet med mødet med kontorchef Søren Nedergaard og Fuldmægtig Camilla Badse var bl.a. at orientere om udviklingen af Den Erhvervsøkonomiske Censorinstitution, herunder etableringen på Handelshøjskolen, Aarhus Universitet.

Herudover blev rapporten "Censorinstitutionen under forandring" kort diskuteret. Ministeriet udtrykte interesse for vort forslag om at levere uformelt input og sparring, eksempelvis i forbindelse med opdatering af eksamensbekendtgørelsen – dette ikke mindst på grund af at vi udgør den største censorinstitution i Videnskabsministeriets regi.

Beskikkelsesprocesserne, herunder ikke mindst i relation til fusioner mellem institutioner som eksempelvis mellem ASB og AU blev diskuteret, idet Videnskabsministeriet arbejder på en model, der kompenserer for begrænsningerne som følge af sammenlægningerne af medarbejdergrupperne.

Censorformandens Møde med Akademikernes Centralorganisation (AC) den 18. december 2009

Formålet med mødet med Direktør Martin Teilmann var bl.a. at orientere om udviklingen af Den Erhvervsøkonomiske Censorinstitution, herunder identificere fælles interessefelter. Med udgangspunkt i AC's løbende kommunikation med centralforvaltning og interesseorganisationer kan det være af stor værdi for vort arbejde at være bedst muligt orienteret om udviklingen inden for relevant lovgivning og forvaltning.

En tilknytning til AC's centrale placering vil således være særdeles værdifuld. AC er tilsvarende interesseret i at etablere et uformelt samarbejde omfattende videreførelse af kommunikationen fra centralforvaltningen via AC, ligesom det blev hilst velkommen at vi også gerne står til rådighed med vore synspunkter.

Det blev endvidere konstateret, at AC klart støtter samt har stærk interesse for vore aktiviteter.

Censorsekretariatet

Administrationen af Det Erhvervsøkonomiske Censorsekretariat for Bachelor-, Kandidat- og Masteruddannelserne er pr. 1. december 2009 flyttet fra CBS Handelshøjskolen i København til ASB Handelshøjskolen, Aarhus Universitet.

Samtidig er Povl Tiedemann tiltrådt som sekretariatsleder som efterfølger for Mogens Gruelund. Povl Tiedemann kommer fra en stilling som uddannelseschef hos C3 (Civiløkonomerne) med ansvar for foreningens uddannelsespolitiske aktiviteter.

Mads Bjerre
Censorformand

René la Cour Sell
Censorformand

De Erhvervsøkonomiske Censorsekretariater
Handelshøjskolen, Aarhus Universitet,
Fuglesangs Alle 4, 8210 Aarhus V.
8948 6737

povlt@asb.dk

www.cbs.dk/censor

Årsberetningen er sendt til:

Rektorerne for:

Copenhagen Business School

Aarhus Universitet

Syddansk Universitet

Aalborg Universitet

Roskilde Universitet

Dekanerne med ansvar for de erhvervsøkonomiske / samfundsvidenskabelige uddannelser ved:

Copenhagen Business School

Handelshøjskolen, Aarhus Universitet

Syddansk Universitet

Aalborg Universitet

Roskilde Universitet

Aarhus Universitet – Handels- og IngeniørHøjskolen

Videnskabsministeriet

Samt til orientering for:

Censorerne for Bachelor-, kandidat- og Masteruddannelserne

Danske Universiteter

Undervisningsministeriet

ACE Denmark

2010-09-17